

„Refleksijų“ finalui – lietuviškai dainai vadovas Muleika stojo greta dainininkų.

A. Petraitytės nuotraukos

Repeticija kaip kultūros renginys – gal ir reiškiny?

ASTRIDA PETRAITYTĖ

Čiurlionio namai Vilniuje – memorialinis kultūros centras; jie įkurti bute, kur 1907-1908 m. kambarį nuomojosi didysis mūsų Menininkas; autentiško interjero, suprantama, čia nelikę, bandoma jį šiek tiek „inscenizuoti“. Nėra čia ir originalių Čiurlionio paveikslų, tik kopijos. Bet kaip kultūros centras ši institucija puikiai vykdo Čiurlionio populiarinimo misiją – priimami užsukantys turistai, rengiami koncertai, eksponuojamos laikinos parodos ir pan. Čiurlionio namų, vadovaujamų pianisto Roko Zubovo – Čiurlionio provaikščio – veikla neapsiriboja nei šio „buto“ sienomis, nei paties Čiurlionio vardu.

Nelieka užmiršta ir Sofija Kymantaitė-Čiurlionienė, dėmesys šiai asmenybei, jos veiklai (ne tik puoselėjant Čiurlionio paveldą ir atminimą) ypač aktualus šiemet, pažymint rašytojos, visuomenės veikėjos 140-ąsias gimimo metines. O jau 2017 m. įvyko pirmasis Sofijos festivalis – atokiai nuo didmiesčių, Kuliuose, Plungės rajone (festivalio rengėjas - Kuliuose registruota VŠĮ „Domus alba“, glaudžiai bendradarbiaujanti su Čiurlionio namais).

Festivalio rengėjai primena Kulių reikšmę S. Čiurlionienės gyvenime: „Sofijos Kymantaitės (M. K. Čiurlionio žmonos [tuomet Sofija buvo vaikas – A.P.]) šeima 1893 m. teko persikelti gyventi į Kulius pas motinos brolių kleboną Vincentą Jarulaitį. Klebonas mergaitės tėčiui pasiūlė ūkininkauti klebonijos ūkyje, mama padėjo šeimininkauti klebonijoje, o mažąją Sofiją leido privačiai mokytis bendrą lavinimosi dalykų ir muzikos. 1898 m. Kuliuose Sofija susipažino su kunigu Juozu Tumu-Vaižgantu, kuris tapo jos pirmuoju lietuvių kalbos mokytoju.

1904 m. baigusi Palangos gimnaziją ji išvažiavo į Krokuvą studijuoti mediciną. Sofija Kulius yra aprašiusi savo kūrinyje „Šventmarė.“ <https://www.sofijosfestivalis.lt/kuliai>

Ir štai prieš šiemetį Sofijos festivalį mes, vilniečiai, sulaukėme netikėto kvietimo – į Rolando Muleikos vadovaujamo (vokalinio) ansamblio „Antiphona“ bei Duo Zubovas (pianistų Sonatos Deveiktės-Zubovienės ir Roko Zubovo) repeticiją gegužės 14 d.: būtent Čiurlionio namuose bus viešai repetuojamas kompozitorės Nijolės Sinkevičiūtės kūrinys pagal Oskaro Milašiaus tekstus „Refleksijos“.

Kvietimų į koncerto, spektaklio, baleto ir pan. viešas repeticijas vis išgirstame. Šikart mums buvo surengtas tiesiog „išankstinis“ koncertėlis, pasirodymo nė kart vadovui nesustabdant, nepertraukiant pastabomis. Prieš „viešą repeticiją“ buvo pasirepetuota uždariai - tai patyrėme lūkuriuodami, kol būsime įleisti į salę. Turėjome progos (darkart) užsukti į „Čiurlionio kambarį“ (su inscenizuotu interjeru) bei pažiūrėti neseniai atidarytą Džiugo Palukaičio parodą „Sofija Čiurlionienė (Kymantaitė). Vertingas gyvenimas“.

Į Sofijos Čiurlionienės nuotraukas visad įstabu išžiūrėti – kiekvienas jos portretas byloja individualų likimą, tarsi apgaubtą laikmečio, istorijos au-

R. Zubovas pristato ansamblio „Antiphona“ vadovą R. Muleiką.

ros. O šios parodos autoriaus „pagražinimai“ – nuotraukų papuošimai gėlytėmis padvelkia kičiu, bet tebūnie tai asmeninis parodos autoriaus, M. K. Čiurlionio proanūkio, nusilenkimas Giminės Moteriai (Palukaičio jau Amžinybėn iškeliavusi mama Dalia Ona Palukaitienė - architekto Vladimiro Zu-

Palukaičio parodos, skirtos Sofija Kymantaitėi-Čiurlionienei, eksponatai

bovo ir literatės Danutės Čiurlionytės-Zubovienės dukra).

Kai buvome pakviesti į salę, pirmiausia mums įžanginį žodį tarė šių Namų šeimininkas Rokas Zubovas. Jis priminė 2024-ą rudenį Prancūzijoje vykusį Lietuvos sezoną, pasirengimą jam. Tuomet muzikinėje programoje sumanyta remtis abiejų šalių didžiais kompozitoriais – Mikalojumi Konstantinu Čiurlioniu ir Claude'u Debussy, o svarstant apie galimą jungtį stabtelta ties prancūziškai kūrusiu lietuviu Oskaru Milašiumi. Kompozitorė Nijolė Sinkevičiūtė pakviesta šią idėją įkūnyti – jos kūrinys „Refleksijos“ pagal Oskaro Milašiaus tekstus chorui ir fortepijonui keturioms rankoms pirmiausia atliktas Prancūzijoje (jau yra skambėjęs ir Vilniuje). Jis atkreipė dėmesį, kad kūrinį užbaigs lietuviška daina, tarsi kompozitorės post scriptum.

Zubovas brėžtelėjo ir ansamblio „Antiphona“ vadovo dirigento Rolando Muleikos Prancūzijos nuvedusį kelią: jaunystės bičiulis dar tolimais 1989 metais išvyko mokytis Tulūzos konservatorijoje, ten ir liko, ryšių su Lietuva nenutraukė (Muleikai pasisakant, galėjome įvertinti, kad tie jau greit keturi dešimtmečiai kitos kalbos apsuptyje niekaip nepaženklino jo lietuviškos tarties). Muleika, trumpai pristatydamas ansamblį, minėjo: šie jauni dainininkai - jo prieš tris dešimtmečius suburto ansamblio trečioji karta, dauguma yra baigę Tulūzos konservatoriją; ansamblis atlieka ir senąją, ir šiuolaikinę muziką. O Zubovas įvertino: Muleika - mūsų kultūros ambasadorius Prancūzijoje (neoficialus, bet dėl to ne mažiau reikšmingas vaidmuo).

Ansamblis kūrinį atliko prancūziškai, t.y. tekstų originalo kalba. Mes gavome programėles, kuriose nurodyta, jog poetiniai tekstai – iš Oskaro Milašiaus ciklo „Pradmenys“; pateiktas ir jų vertimas į lietuvių kalbą (nenurodant vertėjo - kaip neretai nutinka, paliudijant nepakankamą pagarbą šiems kultūros misionieriams, be kurių būtume nesuspajinę su daugeliu literatūrinių tekstų). Pristatyti septyni pradai: Uola, Naktis, Vėjas, Tyla, Saulė, Jūra, Žemė. Prieš kiekvieną (dainuojamą) posmą – poros ar kelių eilučių Epigrafas, jį viena/s ar kita/s solistas/-ė padeklamuodavo. Ansambliui dirigavęs Muleika, kūrinio finalui – lietuviškai dainai, stojo greta dainininkų.

Jaunų merginų ir vaikinų ansamblis išties pademonstravo esą profesionalai. Fortepijoninis Zubovų duetas išitarpė ir atitarė, regis, atidžiai išiklausydamas į daininkų balsus, išžiūrėdamas į dirigento mostus.

Nors ne tiek daug buvo susirinkę klausytojų, bet negailėjome aplodismentų, ir sulaukėme bisui lietuvių liaudies dainos „Bėkit, bareliai“.

Regis, jau kitą dieną atlikėjų koncertuota Sofijos festivalyje Plungėje, po to, „peržengiant sieną“, ir Klaipėdoje.

